

**GOUVERNEMENTS DE COMMUNAUTE ET DE REGION
GEMEENSCHAPS- EN GEWESTREGERINGEN
GEMEINSCHAFTS- UND REGIONALREGIERUNGEN**

VLAAMSE GEMEENSCHAP — COMMUNAUTE FLAMANDE

MINISTERIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

[C – 2001/35926]

**13 JULI 2001. — Omzendbrief BA-2001/11 betreffende onderrichtingen
voor het opstellen van de begrotingen (budgetten) voor 2002
van de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van het Vlaamse Gewest**

Aan mevrouw de gouverneur
Aan de heren gouverneurs
Ter kennisgeving aan :
— de colleges van burgemeester en schepenen
— de voorzitters van de raad voor maatschappelijk welzijn
Mevrouw de gouverneur,
Mijnheer de gouverneur,

INLEIDING

Hierna volgen de onderrichtingen voor de gemeenten en de openbare centra voor maatschappelijk welzijn bij het opstellen van hun begroting (budget) voor het jaar 2002.

Het eerste en tweede deel van de omzendbrief bevatten richtlijnen die specifiek zijn voor de begroting (het budget) van respectievelijk de gemeente en het OCMW. Het derde deel omvat enkele gemeenschappelijke onderrichtingen voor beide lokale besturen, zoals onder andere de richtlijnen inzake de personeelsuitgaven en het Sociaal Impulsfonds.

Het verstrekken van gemeenschappelijke richtlijnen geeft verder uitvoering aan het pact dat de Vlaamse regering op 8 maart 1999 heeft gesloten met de lokale besturen. Het pact bepaalt onder meer dat de Vlaamse regering de regelgeving en procedures inzake de beide lokale besturen zoveel mogelijk op mekaar zal afstemmen en dat omzendingbrieven gemeenschappelijk zullen zijn waar dat mogelijk is.

De regering heeft daarom ook de voorbereiding van de toezichtuitoefening samengebracht in dezelfde administratie van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Zij heeft dat ook beleidsmatig vertaald door de bevoegdheden inzake de uitoefening van het administratief toezicht op zowel de gemeenten als de OCMW's onder mijn verantwoordelijkheid samen te brengen.

Mijn kabinet is gehuisvest op het volgende adres :

De heer Paul Van Grembergen
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken
Kreupelenstraat 2, 1000 Brussel
tel : 02 -553 23 11
fax : 02-553 23 05
e-mail: kabinet.vangrembergen@vlaanderen.be

Uiteraard worden de dossiers en de briefwisseling die erover gevoerd wordt, rechtstreeks gezonden naar mijn administratie Binnenlandse Aangelegenheden, op het volgende adres:

Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel
tel : 02-553 39 24
fax : 02-553 43 01
e-mail : binnenland@vlaanderen.be

Eveneens in uitvoering van het pact werd de uitoefening van het eerstelijnstoezicht, met inbegrip van de begrotingen, samengebracht bij de gouverneurs, optredend als commissarissen van de Vlaamse Gemeenschap. Voor de voorbereiding daarvan beschikken zij over een afdeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, gehuisvest in elke provincie.

I ONDERRICHTINGEN VOOR DE GEMEENTEBEGROTINGEN

1 ONDERRICHTINGEN VAN ALGEMENE AARD

1.1 Administratief toezicht op de gemeentebegrotingen

Het decreet van 13 april 1999 tot wijziging van het decreet van 28 april 1993 houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het administratief toezicht op de gemeenten beoogt enerzijds een verdere responsabilisering van de lokale besturen door onder meer het instellen van een algemeen toezicht op de gemeentebegrotingen; anderzijds komt het tegemoet aan de uitdrukkelijke vraag van de gemeenten naar een grotere eenheid in de uitoefening van het administratief toezicht door dat toezicht over te hevelen van de bestendige deputatie naar de provinciegouverneur.

De wijzigingen aan het toezichtsdecreet van 28 april 1993 worden uitvoerig toegelicht in de omzendbrief BA – 99/04 van 18 mei 1999. Deze omzendbrief alsook het bovenvermelde decreet van 13 april 1999 werden gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 30 juni 1999 (tweede uitgave) en zijn eveneens te raadplegen via Publink of het internet op de volgende URL :

<http://binnenland.vlaanderen.be>

De algemene principes van het gewijzigde toezichtsdecreet worden hierna, voor alle duidelijkheid, bondig hernomen.

1.1.1 Opheffing van het goedkeuringstoezicht

De toezichtsprocedure op de begrotingen (en de begrotingswijzigingen) van de gemeenten, zoals voordien geregeld door de artikelen 7 tot 14 van het decreet van 28 april 1993, hield in dat de begrotingen onderworpen waren aan de goedkeuring door de bestendige deputatie van de provincieraad, binnen een niet verlengbare termijn van honderd dagen.

Het decreet van 13 april 1999 heeft het goedkeuringstoezicht vervangen door een algemeen toezicht, uit te oefenen binnen een termijn van vijftig dagen. Het goedkeuringstoezicht blijft wel bestaan voor de gemeenten die ter sanering van hun financiën leningen hebben aangegaan waaraan het Vlaamse Gewest zijn waarborg heeft verleend. De toezichtstermijn bedraagt hier eveneens vijftig dagen.

1.1.2 Eventuele schorsing door de gouverneur

Krachtens artikel 8, § 1, van het gewijzigde toezichtsdecreet van 28 april 1993, zijn de gouverneurs verplicht om de uitvoering van de begroting of de begrotingswijziging te schorsen in de volgende gevallen :

wanneer de gemeenteraad een begroting voorlegt met een deficitair saldo op de gewone of buitengewone dienst of met een fictief evenwicht of fictief batig saldo of wanneer uit het meerjarig financieel beleidsplan blijkt dat het evenwicht niet behouden kan blijven;

wanneer de gemeenteraad ontvangsten of verplichte uitgaven, die volgens de wet gedurende het jaar waarop de begroting betrekking heeft ten gunste of ten laste van de gemeente komen, geheel of gedeeltelijk niet in de begroting heeft opgenomen;

wanneer de gemeenteraad ontvangsten op de begroting brengt die gedurende het jaar waarop de begroting betrekking heeft geheel of gedeeltelijk niet aan de gemeente toekomen;

wanneer de gemeenteraad onwettige uitgaven of ontvangsten in de begroting inschrijft.

Daarbij is elke toetsing van de begrotingskredieten aan de opportuniteit uitgesloten.

Daarnaast kan de gouverneur de begroting of de begrotingswijziging schorsen wegens schending van de wet of strijdigheid met het algemeen belang.

Wanneer echter niet voldaan is aan bepaalde wettelijke vereisten of procedures zal de gouverneur zoveel mogelijk gebruik maken van de mogelijkheid om de toezichtstermijn te stuiten. Wanneer bijvoorbeeld de begrotingscommissie geen advies heeft uitgebracht over de begroting of de begrotingswijziging is het opportuun om de toezichtstermijn pas te laten lopen van zodra de provinciale afdeling beschikt over het volledige begrotingsdocument. De datum van het binnenkomen van de documenten die integraal deel uitmaken van de begroting of de begrotingswijziging, is dus bepalend voor de aanvang van de toezichtstermijn van vijftig dagen.

Een uitzondering hierop vormt het proces-verbaal van het sluiten van de aanplakkingsperiode, wegens een onverenigbaarheid in de geldende wetgeving. Overeenkomstig het artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet wijst het college van burgemeester en schepenen op de mogelijkheid van inzage van de begroting (en rekening) door middel van aanplakbiljetten die worden aangebracht binnen een maand nadat de begroting (de rekening) door de gemeenteraad is aangenomen en dat gedurende ten minste tien dagen. Die globale termijn (maximaal veertig dagen) strookt echter niet met de termijn van indiening van de begroting (of de begrotingswijziging) bij de provinciegouverneur en de Vlaamse regering, die in het artikel 7 van het gewijzigde toezichtsdecreet is vastgesteld op twintig dagen. Wanneer dus het betreffende proces-verbaal niet is bijgevoegd bij de begroting, kan de toezichtstermijn wel aanvangen. De gemeente moet in ieder geval vóór het verstrijken van de toezichtstermijn van vijftig dagen het bewijs leveren dat zij voldaan heeft aan de bepalingen van het artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet. Zoniet kan de begroting worden geschorst. Tegelijk wil ik er hier op wijzen dat het inzagerecht van de begroting niet in de tijd beperkt is : artikel 242 van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt uitdrukkelijk dat « de begrotingen en de rekeningen worden neergelegd op het gemeentehuis, waar een ieder er altijd ter plaatse kennis van kan nemen ».

De gouverneur kan de schorsing ook beperken tot één of meerdere artikelen of onderdelen van de begroting wanneer dat het evenwicht van de begroting niet in gevaar brengt.

In geval van schorsing verstuurt de gouverneur het schorsingsbesluit naar de gemeenteoverheid uiterlijk de vijftigste dag na ontvangst van de begroting bij de provinciale afdeling.

1.1.3 Tegensprekelijke procedure in geval van schorsing

De gemeenteraad spreekt zich gemotiveerd uit over de schorsing en stelt de begroting opnieuw vast. Hij stuurt zijn gemotiveerd besluit naar de Vlaamse regering (administratie Binnenlandse Aangelegenheden). Een afschrift van dat gemeenteraadsbesluit wordt dezelfde dag naar de provinciegouverneur gezonden.

De Vlaamse regering spreekt zich vervolgens definitief uit over de begroting, binnen een termijn van vijftig dagen na ontvangst van de door de gemeenteraad opnieuw vastgestelde begroting. De Vlaamse regering kan daarbij alle vereiste maatregelen nemen om het evenwicht van de begroting te herstellen en om wettelijk verplichte uitgaven in te schrijven of ontvangsten te schrappen.

1.1.4 Het gebruik van voorlopige twaalfden ingeval van schorsing van de begroting

Wanneer de begroting door de gemeenteraad is aangenomen op 1 januari van het lopende begrotingsjaar, zijn alle begrotingskredieten onmiddellijk uitvoerbaar, de mogelijkheid tot schorsing binnen een termijn van vijftig dagen in acht genomen.

Is er geen aangenomen begroting op 1 januari van het begrotingsjaar, dan mogen de gemeenten, door middel van voorlopige kredieten, uitgaven verrichten waarvoor een uitvoerbaar krediet was uitgetrokken op de begroting van het vorige dienstjaar (artikel 14 van het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit). De voorlopige kredieten worden in dat geval vastgesteld door de gemeenteraad en mogen, per verlopen of begonnen maand, niet meer bedragen dan één twaalfde van het begrotingskrediet van het vorige dienstjaar. De voorlopige twaalfden zijn bovendien enkel mogelijk met betrekking tot de verplichte uitgaven van de gewone dienst.

Ingeval de gouverneur de begroting schorst, beschikt de gemeente voor het voeren van haar beleid automatisch over de voorlopige twaalfden, zoals bepaald in het Algemeen Reglement. Die voorlopige twaalfden moeten dus niet apart door de gemeenteraad worden vastgesteld en zijn gebaseerd op de begrotingskredieten van het vorige dienstjaar tot zolang de gemeenteraad de geschorste begroting niet opnieuw heeft vastgesteld.

Na de hervaststelling van de begroting door de gemeenteraad en tot de definitieve vaststelling van de begroting door de Vlaamse regering worden de automatische voorlopige twaalfden berekend op basis van de kredieten van het lopende dienstjaar of van het begrotingskrediet van het vorige dienstjaar, indien dat kleiner is.

Wanneer de schorsing slechts een bepaald onderdeel of een beperkt aantal artikelen van de begroting betreft, heeft die regeling uiteraard alleen op het geschorste deel of de geschorste artikelen betrekking.

1.1.5 Ondersteuning bij de voorbereiding van de begroting

Ik wil bij dit alles extra de aandacht erop vestigen dat bij de uitoefening van het toezicht de bedoeling van de decreetgever niet uit het oog mag worden verloren, namelijk een verlichting van het georganiseerde toezicht naar vorm en naar termijn zodat de gemeenten vlugger over een uitvoerbare begroting kunnen beschikken.

De Vlaamse regering wil, in het raam van de versoepeling van het toezicht, de lokale besturen zo goed als mogelijk ondersteunen bij de voorbereiding van de begroting. Het is dan ook aan te bevelen om in het geval van specifieke problemen of van gegronde twijfel bij de opmaak van de begroting en meerjarenplanning voorafgaand contact op te nemen met de afdeling van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap bij de provinciale afdeling.

Zodoende kan het gemeentebestuur een mogelijke verlenging van de toezichtstermijn door een eventuele schorsing door de gouverneur vermijden. Bovendien past het eveneens in het kader van het begeleidend toezicht dat de gewestafdeling van de provinciale afdeling of de gemeente in het geval van vermeende ernstige tekortkomingen met mijn administratie overlegt. Ik bevel de gemeentebesturen daarnaast aan om, ingeval van schorsing van hun begroting of begrotingswijziging, met mijn administratie te overleggen alvorens de gemeenteraad de begroting (of de wijziging) opnieuw vaststelt. Zo kan onder meer worden bepaald welke aanpassingen aan de begroting en welke begrotingsadviezen en -documenten al dan niet noodzakelijk zijn.

1.2 De totstandkoming en doorzending van de gemeentebegroting

Het gemeentebestuur heeft er alle belang bij om de begroting tijdig op te maken en in te dienen bij de toezichthoudende overheid omwille van :

- de beperking tot het strikte minimum van het gebruik van voorlopige kredieten (voorlopige twaalfden);
- de tijdige goedkeuring van de belastingverordeningen en de vaststelling van de aanslagvoeten van de aanvullende belasting op de personenbelasting en van de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Enkel dan kan de inkohiering en de inning van de belastingen zonder vertraging worden aangevat.

Overeenkomstig het gewijzigde artikel 7 van het decreet van 28 april 1993 inzake het administratief toezicht op de gemeenten van het Vlaamse Gewest, moeten de besluiten van de gemeenteraad betreffende de begroting en de begrotingswijzigingen, inclusief het meerjarig financieel beleidsplan en alle andere bijlagen die vereist zijn voor de definitieve vaststelling van de begroting, binnen een termijn van twintig dagen volgend op het treffen ervan naar de Vlaamse regering en naar de provinciegouverneur worden verstuurd.

Ik verzoek de provinciale afdelingen om, onmiddellijk na de ontvangst van de begrotingen, na te gaan of de documenten zorgvuldig werden opgemaakt, ook met betrekking tot alle vereiste bijlagen.

In dat verband verwijs ik naar artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet dat het college van burgemeester en schepenen de verplichting oplegt om al die documenten uiterlijk zeven vrije dagen vóór de vergadering waarin de begroting wordt behandeld, aan alle raadsleden te bezorgen.

Wanneer aan de bovenvermelde verplichtingen niet werd voldaan of wanneer de begroting of de bijlagen niet behoorlijk werden ingevuld, moet de provinciegouverneur de voorgelegde stukken hetzij onmiddellijk terugzenden, hetzij de ontbrekende stukken onmiddellijk opvragen. De wettelijke toezichtstermijn van vijftig dagen neemt in beide gevallen geen aanvang (zie ook punt 1.1.2 hierboven). Aan het gemeentebestuur wordt duidelijk meegedeeld dat de toezichtstermijn pas begint te lopen vanaf de ontvangst van het laatste ontbrekende stuk.

Het gemeentebestuur zendt één papieren exemplaar van de begroting en haar bijlagen naar de provinciegouverneur en naar de administratie Binnenlandse Aangelegenheden, Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel.

In uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998 tot regeling van de toezending van besluiten van de gemeenteraad betreffende de begrotingen en rekeningen naar de Vlaamse regering, is het gemeentebestuur eveneens verplicht de integrale begroting in elektronische vorm op te sturen.

De administratie Binnenlandse Aangelegenheden zal elke gemeente per brief op de hoogte stellen van de bestanden die zij moet opsturen. Op dit ogenblik kunnen geen bestanden van begrotingen worden verwerkt. De begrotingsbestanden moeten daarom voorlopig niet opgestuurd worden. De doorzending in elektronische vorm geldt momenteel alleen voor het bestand van de begrotingsrekening en het bestand van de saldibalans.

Met betrekking tot deze bestanden vinden de gemeenten, als bijlage 2 bij deze omzendbrief, een aantal bemerkingsen en richtlijnen die voortspruiten uit de evaluatie van de doorgestuurde bestanden inzake de begrotingsrekeningen 1999. Ik vraag de gemeenten zoveel mogelijk rekening te houden met die richtlijnen.

De op te sturen computerbestanden moeten voldoen aan het protocol dat beschreven is in het bovengenoemde besluit van de Vlaamse regering van 7 juli 1998. Deze bestanden mogen doorgestuurd worden via het internet (binnenland@vlaanderen.be) of via Publilink (als attach naar Gemfin onder « Vlaamse Gemeenschap » of met de speciaal daartoe ontwikkelde software die Dexia op haar Publilinkwebsite ter beschikking stelt). Als beide voornoemde kanalen niet mogelijk blijken, mag het gemeentebestuur de bestanden via een diskette per post toesturen. Alle softwarehuizen hebben de nodige softwareaanpassingen uitgevoerd.

Voor meer informatie kan u terecht bij Tom Doesselaere (tel. 02-553 40 12, e-mail: tom.doesselaere@ewbl.vlaanderen.be of via Publilink), of bij Christel Claesen (tel. 02-553 39 85, e-mail: christel.claesen@ewbl.vlaanderen.be).

1.3 Het model van de begroting

In afwijking van de omzendbrief van 16 juni 1995 mogen de economische groepen, zowel aan ontvangsten- als aan uitgavenzijde gerangschikt en getotaliseerd worden per functionele code. Hierdoor zullen de totale ontvangsten en uitgaven per functionele code duidelijk af te lezen zijn.

In de samenvattende tabel van de ontvangsten en de uitgaven mogen de functionele groepen uitgebreid worden zoals in het corpus van de begroting.

De op te nemen leningen voor de financiering van buitengewone uitgaven mogen voortaan niet meer onder de desbetreffende functies ingeschreven worden. Ze worden globaal als buitengewone ontvangst ingeschreven onder de functie 010 "openbare schuld" maar met een opsplitsing per aard (in functie van de economische codes).

Dat houdt ook in dat de interest- en aflossingslasten, zowel van de opgenomen als van de op te nemen leningen, globaal worden voorzien op dezelfde functie 010 in de gewone uitgaven.

Dat betekent tegelijk dat enkel het onderdeel "samenvatting van de leningen" aan het einde van tabel 7 "tabel van de gemeenteleningen" wordt behouden als bijlage bij de begroting. De volledige tabel van de gemeenteleningen (inclusief het luik onroerende leasing) moet uiteraard ter inzage van de raadsleden liggen.

1.4 Integraal bij de begroting te voegen bijlagen

Hieronder volgt de lijst van de tabellen en bijlagen die integraal deel uitmaken van de begrotingsdocumenten en die, overeenkomstig het artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet, aan alle gemeenteraadsleden moeten worden bezorgd, uiterlijk zeven dagen vóór de vergadering waarin de gemeenteraad over de begroting beraadslaagt.

1.4.1 Tabellen

tabel 1 : De algemene gegevens betreffende de gemeente

tabel 6 : Programma van tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen

tabel 7 : Samenvatting van de leningen

tabel 8 : Evolutie van de gemeenteschuld

tabel 9 : Tabel van het investeringsfonds

Opmerking bij tabel 8 « Evolutie van de gemeenteschuld »

Tabel 8 houdt rekening met de lasten die met nieuwe of nog af te sluiten leasingovereenkomsten gepaard gaan.

Indien de gemeente ook leningen bij andere financiële instellingen dan Dexia aangaat of heeft aangegaan in het verleden, moet de tabel van de gemeenteschuld, die vroeger uitsluitend werd opgesteld door Dexia, worden aangepast.

De structuur van de tabel blijft dezelfde, namelijk :

— Saldo nog terug te betalen op 1/1

— Nieuwe leningen van het dienstjaar

— Bedrag terugbetaald gedurende het dienstjaar

— Saldo terug te betalen op 31/12

— Betaalde intresten

— Jaarlijkse last (bedrag terugbetaald gedurende het dienstjaar + betaalde intresten)

De besturen breiden de reeds bestaande tabel telkens gewoon uit met elke (nieuwe) financiële instelling waarbij zij leningen hebben opgenomen of nieuwe leningen opnemen.

Tot slot totaliseren zij de gegevens van alle financiële instellingen, uiteraard eveneens met behoud van de bovengenoemde structuur.

Opmerking bij de vroegere tabel 9 « Tabel van het gemeentepersoneel »

De tabel van het gemeentepersoneel (de vroegere tabel 9), die voor de begrotingsjaren 1999 en 2000 door het elektronisch formulier werd gegenereerd, is sinds 2001 niet langer een verplichte bijlage bij de begroting.

Tabel 9 bij de begroting is daarom de tabel van het investeringsfonds (voordien tabel 10).

De volledige tabel van het gemeentepersoneel ligt uiteraard ter inzage van de gemeenteraadsleden.

1.4.2 Afzonderlijke verplichte bijlagen

De hiernavolgende documenten zijn eveneens vereist voor de definitieve vaststelling van de begroting door de gemeenteraad.

1.4.2.1 Het meerjarig financieel beleidsplan

Het financieel meerjarenplan dat bij de begroting voor 2002 wordt gevoegd, bevat op zijn minst de jaren 2002, 2003, 2004 en 2005. Voor de gemeenten die met het oog op de sanering van hun financiën leningen hebben gesloten waaraan de gewestwaarborg wordt verleend en waarvan de begrotingen dus onderworpen zijn aan het goedkeuringstoezicht van het Vlaamse Gewest, loopt de planning tot 2006.

Zoals het in het artikel 252 van de Nieuwe Gemeentewet verplicht gestelde begrotingsevenwicht de regel blijft, blijft eveneens de verplichting gelden om het evenwicht in de meerjarenplanning te bewaren. Gezonde financiën zijn immers een basisvoorwaarde voor de autonome bestuurskracht van de gemeenten.

Overeenkomstig het gewijzigde artikel 8 van het toezichtsdecreet van 28 april 1993 moet de gouverneur trouwens de uitvoering van de begroting schorsen wanneer uit het financieel meerjarenplan blijkt dat het toekomstig evenwicht niet behouden kan blijven.

De gemeenten hebben er dus alle belang bij voldoende zorg te besteden aan de opmaak van het financieel meerjarenplan om zo vlug mogelijk en althans na vijftig dagen na de ontvangst van de begroting op de provinciale afdeling over een uitvoerbare begroting te beschikken. Ingeval van ernstige twijfel of specifieke problemen bij de opmaak van de meerjarenplanning en in het raam van het ondersteunend toezicht, neemt het gemeentebestuur best voorafgaand contact op met de gewestambtenaren op de provinciale afdelingen die de begroting onderzoeken.

Ernst en nauwgezetheid bij de opmaak van de meerjarenplanning houden eveneens in dat het gemeentebestuur voldoende cijfermatige toelichtingen verstrekt bij de meerjarenplanning.

Die toelichtingen zijn essentieel om een juiste beoordeling van de financiële evolutie mogelijk te maken, zeker wanneer de in de meerjarenplanning gebruikte stijgingspercentages afwijken van de in de begrotingsonderrichtingen aanbevolen evolutie. Een waardevolle beleidsplanning noopt ook tot realistische ramingen op de buitengewone dienst en dat zowel van de noodzakelijke als van de extra voorgenomen investeringen. De financieringswijze van die investeringen en de vermoedelijke weerslag ervan op de gewone dienst van de begroting moeten duidelijk in de meerjarenplanning worden opgenomen. Het spreekt voor zich dat de inschrijvingen inzake investeringen de gemeenten op geen enkele manier verbinden tot de werkelijke verwezenlijking ervan. Toch is het nuttig grote investeringsuitgaven en belangrijke nieuwe projecten bondig toe te lichten aan het einde van de rubriek.

Tot slot herinner ik de besturen eraan dat zij voor het opstellen van hun beleidsplan niet noodzakelijk moeten uitgaan van de begrotingsramingen maar dat zij ook gebruik kunnen maken van de prognoselijnen om zodoende beter het te verwachten resultaat van de laatste begrotingsrekening in te calculeren. De prognoseregels bevat het bedrag waarvan het bestuur, op grond van een duidelijke verantwoording, aanneemt dat het wellicht als vastgesteld recht of als vastgelegde uitgave in de rekening zal worden opgenomen. Een eventuele afwijking ten opzichte van het bedrag ingeschreven op de regel « begroting » moet voldoende worden verantwoord in de toelichting, met verwijzing naar objectieve redenen (bijvoorbeeld niet doorgevoerde beleidsmaatregelen hoewel de kredieten ervoor op de begroting waren uitgetrokken; niet effectief te gebruiken kredietgedeelten, externe factoren...)

1.4.2.2 Het verslag bedoeld bij artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet

Dit verslag bevat een synthese van het ontwerp van begroting. Het beschrijft bovendien het algemeen en financieel beleid van de gemeente, geeft een overzicht van de toestand van het bestuur en van de gemeentezaken en verschaft eventueel andere nuttige informatie. Het jaarverslag is in de eerste plaats bestemd voor de beleidsverantwoordelijken zelf en is een hulpmiddel om inzicht te verwerven in het slagen of falen van de werking van de gemeente in het verleden en om hieruit de nodige conclusies te trekken voor het toekomstig beheer.

In de tweede plaats moet het jaarverslag een informatiebron zijn voor de bevolking en geïnteresseerde derden. De openbaarheid van bestuur is er in elk geval mee gebaat.

Voor de toezichthoudende overheid is dit jaarverslag van minder belang. Daarom mag het voortaan opgemaakt worden op maat van de gemeente en zijn de voorschriften terzake opgenomen in de omzendbrief van 2 juni 1989 en het erbij gevoegde model, niet meer van toepassing.

Het jaarverslag moet in ieder geval wel in overeenstemming zijn met de bovenvermelde en in het artikel 96 van de Nieuwe Gemeentewet opgenomen bepalingen. Dat houdt ook in dat het verslag aan de raad moet worden voorgelegd vóór de beraadslaging over de begroting. Dat betekent niet noodzakelijk dat beide documenten in dezelfde vergadering van de gemeenteraad moeten worden behandeld.

1.4.2.3 Het advies van de begrotingscommissie

Het betreft het advies waarvan sprake is in het artikel 12 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1990 houdende het Algemeen Reglement op de Gemeentelijke Comptabiliteit.

Het advies van de begrotingscommissie is eigenlijk een beheersinstrument aan de hand waarvan een betere begroting kan worden opgesteld.

De wettelijk gestelde vereisten inzake dit advies moeten in ieder geval worden gerespecteerd. Het betreft meer bepaald :

- de samenstelling van de commissie : ten minste de secretaris, de ontvanger en een lid van het college;
- de inhoud van het advies : de wettelijkheid en te verwachten financiële weerslag.

Het advies van de begrotingscommissie is niet noodzakelijk eenparig en de gemeenteraad kan ook, afhankelijk van eventuele specifieke behoeften in de gemeente en naast de personen genoemd in het artikel 12 van het algemeen reglement, andere commissieleden aanduiden. Deze bevoegdheid komt enkel en alleen de gemeenteraad toe, overeenkomstig het artikel 120, § 2, van de Nieuwe Gemeentewet.

Ik vestig de aandacht van de besturen erop dat wanneer de gemeenteraad de begroting opnieuw vaststelt, na schorsing door de gouverneur, opnieuw het advies van de begrotingscommissie moet worden ingewonnen. Ook het advies van de cultuurraad moet opnieuw worden gevraagd indien de schorsing betrekking heeft op artikelen in verband met cultuur.

1.4.2.4 Het advies van de raden voor cultuurbeleid

Overeenkomstig het artikel 5 van het decreet van 24 juli 1991 houdende de organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk cultuurbeleid, moeten de gemeentelijke overheden over alle aangelegenheden bedoeld in artikel 4, 1° tot en met 10° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen, advies vragen.

Dat betekent onder meer dat de gemeentelijke raden voor cultuurbeleid advies moeten uitbrengen over de aspecten van de ontwerpbegroting die met het cultuurbeleid te maken hebben. Het gemeentebestuur moet tijdig dit advies vragen zodat de normale procedure voor de opmaak en de goedkeuring van de begroting niet wordt vertraagd of bemoeilijkt.

De culturele adviesraden brengen een niet bindend advies uit over de genomen beleidslijnen in de ontwerpbegroting. De participatie van de burger in het gemeentelijk beleid kan enkel vergroten door hem een standpunt te laten verwoorden, waarop de gemeenteraad een gemotiveerd antwoord moet geven. Krachtens het artikel 7, 4°, van het bovenvermelde decreet zijn de vergaderingen van de raden voor cultuurbeleid openbaar.

De gemeentelijke raden voor cultuurbeleid moeten tevens hun advies geven over de goedkeuring van subsidiereglementen en over nominatieve verdelingen van subsidies door de gemeenteraad.

1.4.2.5 Het ontwerp van milieujaarprogramma

Het betreft het ontwerp zoals bedoeld in artikel 2.1.26 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake het milieubeleid (*Belgisch Staatsblad* van 3 juni 1995) samen met het hierover uitgebrachte advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur.

Aangezien het gemeentelijk milieujaarprogramma pas uiterlijk op 1 april van het begrotingsjaar waarop het betrekking heeft moet worden bezorgd aan de Vlaamse administratie voor Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL), is het mogelijk dat nog geen ontwerp beschikbaar is op het ogenblik dat het begrotingsontwerp voor goedkeuring wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

In dat geval verleent de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur een voorlopig advies over de in het begrotingsontwerp opgenomen begrotingsramingen. Het gemeentelijk milieujaarprogramma zelf en het definitieve advies van de gemeentelijke adviesraad worden dan als bijlage gevoegd bij de eerste begrotingswijziging na 1 april.

Deze onderrichting geldt enkel voor de gemeenten die met het Vlaamse Gewest een overeenkomst over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid hebben afgesloten.

1.4.2.6 Het jaarprogramma ruimtelijke ordening

Artikel 6 van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, gewijzigd bij de decreten van 28 september 1999, 22 december 1999, 26 april 2000 en 8 december 2000 bepaalt dat op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau jaarverslagen en jaarprogramma's inzake de ruimtelijke ordening worden opgemaakt. Het gemeentelijk jaarverslag heeft betrekking op het gedurende het afgelopen kalenderjaar gevoerde beleid en moet aan de gemeenteraad bezorgd worden voor 1 mei van het daaropvolgende jaar. Het gemeentelijk jaarprogramma heeft betrekking op het te voeren beleid voor het volgende kalenderjaar en het ontwerp-programma moet samen met het ontwerp van begroting worden bezorgd aan de gemeenteraad.

Gelet op het feit dat er op dit ogenblik nog geen uitvoeringsbesluiten over de jaarprogramma's en -verslagen inzake ruimtelijke ordening zijn, zijn de bovengenoemde verplichtingen nog niet van toepassing.

De gemeenten vinden, als bijlage 1, een controlelijst van alle bij de begroting te voegen documenten.

1.5 De begrotingswijzigingen

De gemeenten mogen reeds vóór 1 juli een begrotingswijziging doorvoeren. Ik dring er echter op aan om het aantal wijzigingen beperkt te houden. Veelvuldige en/of omvangrijke begrotingswijzigingen duiden op een onzorgvuldige opmaak van de oorspronkelijke begrotingsramingen.

De nieuwe regeling inzake het toezicht op de begrotingen is onverkort van toepassing op de wijzigingen die de gemeenten aan hun begroting aanbrenge. De gemeenten hebben er alle belang bij hun begrotingswijzigingen tijdig aan te nemen en naar de provinciale afdeling van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap door te sturen zodat een regelmatige vastlegging van de uitgaven niet in het gedrang komt.

Volgens artikel 15 van het algemeen reglement op de gemeentecomptabiliteit zijn bovendien de begrotingswijzigingen onderworpen aan dezelfde procedures als de oorspronkelijke begroting. Dat betekent onder meer dat voor de begrotingswijzigingen ook het advies van de begrotingscommissie moet worden gevraagd en bijvoorbeeld het advies van de raden voor cultuurbeleid wanneer bepaalde wijzigingen betrekking hebben op kredieten die met het cultuurbeleid te maken hebben.

Het verdient aanbeveling begrotingswijzigingen met betrekking tot de gewone en de buitengewone dienst gelijktijdig uit te voeren wanneer wijzigingen van de ene dienst invloed hebben op de andere dienst.

Ik verzoek ook de besturen om, indien relevant, bij de begrotingswijzigingen een aangepaste tabel 6 – programma van tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen – te voegen.

De besturen hebben er daarnaast alle belang bij hun laatste begrotingswijziging zo nauwkeurig mogelijk op te maken opdat de begrotingsrekening zo dicht mogelijk op de laatste begrotingscijfers zou aansluiten. De geraamde rekeninguitslag in de volgende begroting is dan realistischer.

Bovendien moeten de besturen zich er goed van bewust zijn dat een fictief evenwicht van de begroting of de begrotingswijziging leidt tot een schorsing door de gouverneur, die daartoe verplicht is krachtens het artikel 8 van het gewijzigde toezichtsdecreet. Een fictief evenwicht of een fictief batig saldo kan ontstaan wanneer het bestuur in de begroting of in de begrotingswijziging opnieuw leningen inschrijft omdat die het jaar voordien niet werden opgenomen of belastingontvangsten omdat de kohieren het jaar voordien niet uitvoerbaar werden verklaard. In dat geval moet ook de vermoedelijke uitslag van de begrotingsrekening aangepast worden omdat anders deze ontvangsten twee keer in de begroting worden opgenomen. Een fictief evenwicht of batig saldo kan eveneens ontstaan wanneer een vermindering van investeringskredieten niet gepaard gaat met een overeenkomstige vermindering van de financieringskredieten.

Het meerjarig financieel beleidsplan moet worden herwerkt wanneer de begrotingswijziging een wezenlijke invloed heeft op de volgende dienstjaren. Dat kan onder meer het geval zijn wanneer naar aanleiding van een begrotingswijziging het begrotingsresultaat van de laatste rekening in het beleidsplan wordt ingeschreven en daardoor het evenwicht in één of meerdere jaren niet meer kan worden gehandhaafd.

Het evenwicht kan eveneens in gevaar komen bij bijvoorbeeld een serieuze stijging van de personeelskosten (ten gevolge van onder meer een reële of waarschijnlijke stijging van het aantal personeelsleden of de toepassing van bepaalde CAO-bepalingen) of een gevoelige toename van het investeringsvolume. De meerjarenplanning moet dan uiteraard worden aangepast om het noodzakelijke evenwicht te herstellen, zoniet zal de begrotingswijziging in haar uitvoering worden geschorst.

1.6 Wijziging van de artikelen 139 en 140 van de Nieuwe Gemeentewet

De artikelen 139 en 140 van de Nieuwe Gemeentewet, die handelen over de rechtstreekse storting van bepaalde ontvangsten en over de mogelijkheid tot ambtshalve afnemingen van opeisbare schulden op de onderscheiden rekeningen van de betrokken gemeenten bij de n.v. Gemeentekrediet van België, werden gewijzigd door de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de Provinciewet en de Nieuwe Gemeentewet (*Belgisch Staatsblad* van 12 juni 1999). Door de bij deze wet doorgevoerde wijzigingen wordt het Gemeentekrediet, nu Dexia, niet langer nominatief vernoemd in de voormelde artikelen waardoor haar monopoliepositie terzake als het ware wordt opgeheven.

Omdat Dexia verder fungeert als kassier van de Vlaamse Gemeenschap en omdat met deze instelling vaak specifieke en geautomatiseerde procedures werden uitgewerkt om de betalingen ten gunste van de gemeenten snel en voorzien van de nodige informatie te laten uitvoeren, zullen alle financiële verrichtingen die de Vlaamse Gemeenschap uitvoert met betrekking tot de gemeenten, verder via deze bankinstelling verlopen. Dat geldt onder meer voor de storting van de gemeentelijke aandelen in de verschillende ten voordele van de gemeenten ingestelde fondsen. Ik verzoek de gemeentebesturen daarom de administratie Binnenlandse Aangelegenheden en andere betrokken instellingen onmiddellijk op de hoogte te stellen van een eventuele wijziging van rekeningnummers bij een andere financiële instelling dan Dexia. Zoniet gebeurt de creditering verder op de rekening van het bestuur bij Dexia.

2. ONDERRICHTINGEN VAN BIJZONDERE AARD

2.1 De fondsen

2.1.1 Het Gemeentefonds

In de begroting voor 2002 en in de meerjarenplanning schrijven de gemeenten de bedragen in die hen door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden individueel per brief worden meegedeeld (juli 2001).

De gemeenten die verder plannen dan 2006 (tot dat jaar reiken de door de administratie meegeedeelde cijfers) passen vanaf dan een jaarlijkse verhoging van 3 % toe.

2.1.2 Het Investeringsfonds

In de begroting voor 2002 schrijven de gemeenten het volgende bedrag in :

bedrag van de definitieve trekkingsrechten voor 2000 x 1,045

(= trekkingsrecht 2000 +4,5 %)

In de meerjarenplanning stijgt het geraamde bedrag voor elk bijkomend jaar met 2 %.

Dat betekent een inschrijving voor de volgende jaren van :

2003 : TR 2000 x 1,066

2004 : TR 2000 x 1,087

2005 : TR 2000 x 1,109

De gemeentebesturen hebben er financieel voordeel bij om de toegekende trekkingsrechten niet te lang "op te sparen", maar ze daarentegen zo vlug mogelijk op te nemen

2.1.3 Het Sociaal Impulsfonds

Ik verwijs hiervoor naar het punt 3 van de rubriek III inzake de gemeenschappelijke onderrichtingen voor de gemeenten en OCMW's.

2.2 Fiscaliteit en dividenden

In het belang van de rechtszekerheid van de belastingplichtigen keurt de gemeenteraad tijdig, dat wil zeggen uiterlijk in de eerste maanden van het dienstjaar, de belastingreglementen goed.

De gemeentebesturen hebben er bovendien alle belang bij om de besluiten betreffende de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing zo vlug mogelijk aan de provinciegouverneur te bezorgen.

De provinciale afdeling deelt vervolgens de gemeentelijke aanslagvoeten inzake de aanvullende belasting op de personenbelasting mee aan het federale Ministerie van Financiën, Administratie der Directe Belastingen, Mechanografische Diensten, R.A.C. - Financietoren - bus 35, Kruidtuinlaan 50, 1010 Brussel.

De gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing worden meegedeeld aan het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management, Afdeling Financieel Management, Boudewijngebouw, Boudewijnlaan 30, 1000 Brussel.

De provinciale afdeling stelt eveneens de administratie Binnenlandse Aangelegenheden in kennis van zowel de gemeentelijke aanslagvoeten inzake de aanvullende belasting op de personenbelasting als van de gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing.

Dat geldt ook voor de wijzigingen die in de loop van het dienstjaar aan deze besluiten worden aangebracht.

2.2.1 De aanvullende belasting op de personenbelasting

De gemeenten die op het ogenblik van het opmaken van hun begroting nog niet beschikken over de door het Ministerie van Financiën verstrekte raming van de netto-opbrengst van de aanvullende gemeentebelasting op de personenbelasting, mogen in hun begroting een bedrag inschrijven dat gelijk is aan het voor 2001 laatst ingeschreven bedrag (eveneens gebaseerd op de ramingen van het Ministerie van Financiën), vermeerderd met 1,5 %. De door het federale ministerie geraamde opbrengst wordt normaal midden oktober aan de gemeenten meegedeeld.

Indien het Ministerie van Financiën in de loop van 2002 andere ramingen of een prognose van de vermoedelijke ontvangsten meedeelt, kunnen de gemeenten, behoudens andersluidende onderrichtingen van mijnentwege, deze aangepaste ramingen verwerken ter gelegenheid van een begrotingswijziging.

In de meerjarenplanning raamt men de jaarlijkse meeropbrengst van de aanvullende belasting op de personenbelasting, bij gelijkblijvende aanslagvoet, normaal op 1,5 %.

Gemeenten die hun aanslagvoet wijzigen, schrijven een opbrengst in die overeenstemt met het door het Ministerie van Financiën herberekende en meegedeelde bedrag.

Wanneer de gemeente zowel in de begroting als in de meerjarenplanning een ander stijgingspercentage dan 1,5 % hanteert omdat zij rekening wil houden met bepaalde evoluties zoals haar sociaal-economische toestand, verstrekt zij daarvoor in elk geval de nodige toelichtingen.

Als een gemeente haar aanslagvoet inzake de aanvullende personenbelasting verhoogt, vraagt zij aan het Ministerie van Financiën een raming van de te verwachten meeropbrengsten.

Indien de gemeente niet (tijdig) beschikt over deze raming, dan wordt in het meerjarig beleidsplan de meeropbrengst ten gevolge van de belastingsverhoging voor 100 % doorgerekend in het jaar volgend op het aanslagjaar waarvoor de aanslagvoet werd verhoogd. Voor het betreffende aanslagjaar zelf wordt geen meeropbrengst ingeschreven.

Stellen we bijvoorbeeld dat een gemeente een aanpassing doorvoert voor het aanslagjaar 2003 (inkomsten 2002). De belastingplichtige heeft tijd tot einde juni 2003 om de aangifte in de personenbelasting in te dienen. Meestal wordt deze termijn nog verlengd tot einde juli. De eerste inkohieringen gebeuren ten vroegste vanaf oktober 2003. De belastingplichtige heeft dan twee maanden de tijd, te rekenen vanaf de maand van de inkohiering, om zijn belastingschuld te vereffenen. Dat gebeurt dus ten laatste in december 2003. De federale overheid heeft dan één maand tijd om de doorstorting aan de gemeenten uit te voeren. Dat betekent dat de eerste doorstorting ten vroegste in januari 2004 gebeuren. Bijgevolg zal de gemeente van de aanpassing van de aanslagvoet in het jaar van aanpassing geen meerontvangsten verkrijgen.

Omdat de federale overheid slechts tot einde juni 2004 een rechtsgeldige aanslag kan vestigen, zal het effect van de aanpassing zich voor 100 % voltrekken in het jaar 2004, rekening gehouden met de betalingstermijn voor de belastingschuldige (twee maanden) en de doorstortingstermijn voor de Staat (één maand).

2.2.2 De opcentiemen op de onroerende voorheffing

De opbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor 2002 wordt als volgt geraamd :

(KI 2000/KI 1999) x inkohieringen 2000 x 1,015

(N.B. : het bedrag van de inkohieringen 2000 is geïndexeerd; de kadastrale inkomens 2000 en 1999 zijn niet geïndexeerd)

Als het aantal opcentiemen voor 2002 gewijzigd wordt ten opzichte van het aantal in 2000 geheven opcentiemen, dan moet de hierboven verkregen uitkomst nog vermenigvuldigd worden met het resultaat van de breuk :

aantal opcentiemen 2002/aantal opcentiemen 2000

In de meerjarenplanning raamt men de jaarlijkse meeropbrengst van de opcentiemen op de onroerende voorheffing, bij gelijkblijvende aanslagvoet, normaal op 1,5 %. Ook hier zijn afwijkende ramingen mogelijk, rekening houdende met mogelijke voor de gemeente specifieke omstandigheden, mits daarvoor een gemotiveerde toelichting wordt verstrekt.

Indien de gemeenten in opeenvolgende jaren een trapsgewijze verhoging van de aanslagvoet doorvoeren, passen zij eerst de voorziene indexatie toe en vervolgens de verhoging van de aanslagvoet.

De administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zal, in het najaar van 2001, aan elke gemeente per brief een individuele raming meedelen.

Ik verzoek de gemeenten met aandrang om uiterlijk eind februari 2002 het aantal opcentiemen mee te delen aan de administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

2.2.3 De compensatie voor de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing

Op de federale begroting wordt jaarlijks een krediet uitgetrokken ter compensatie van de derving van de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor de gemeenten op het grondgebied waarvan zich eigendommen bevinden die zijn vrijgesteld van de onroerende voorheffing. Het gaat om de eigendommen vermeld in het artikel 63 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten (*Belgisch Staatsblad* van 17 januari 1989).

Deze compensatie is afhankelijk van de aard van de vrijgestelde eigendommen. Zo komen sinds 1994 de eigendommen van Gemeenschappen en Gewesten, van regionale instellingen van openbaar nut en van regionale overheidsbedrijven niet meer voor compensatie in aanmerking. Het bijzonder compensatiekrediet dekt ten minste voor 72 % de niet geïnde gemeentelijke opcentiemen.

De koninklijke besluiten tot berekening en verdeling van het bijzonder krediet voor een bepaald jaar worden doorgaans tegen het einde van dat jaar getroffen.

Als de gemeenten op het ogenblik van de opmaak van hun begroting reeds de compensatie kennen die hen voor 2001 is toegekend, schrijven zij datzelfde bedrag in voor 2002. Is dat niet het geval, dan behouden zij het voor 2000 ingeschreven bedrag.

2.2.4 Heffing ter bestrijding van de leegstand en verkrotting van gebouwen en/of woningen

Het decreet van 22 december 1995 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1996 (*Belgisch Staatsblad* van 30 december 1995) voerde een gewestelijke heffing ter bestrijding en verkrotting van gebouwen en woningen, in.

De vergoeding die de gemeenten ontvangen voor de administratiekosten die ze ter uitvoering van dat decreet maken, wordt geboekt op het artikel 040/465-01.

Gemeenten die opcentiemen op de gewestelijke belasting heffen mogen de daaruit resulterende opbrengsten inschrijven onder het artikel 040/377-02. De datum van ontvangst van de desbetreffende opbrengsten bepaalt het dienstjaar.

Gemeenten met een eigen reglement boeken de opbrengst van deze belasting zoals gewoonlijk op het artikel 040/367-15.

2.2.5 Dividenden

In het kader van de vrijmaking van de energiemarkt moeten de gemeenten, al dan niet in overleg met de intercommunale vereniging, zelf nagaan welke negatieve gevolgen dit eventueel kan hebben voor de jaarlijkse dividenden.

De gemeenten schrijven zo realistisch mogelijke bedragen in. Van zodra er enige duidelijkheid bestaat over de financiële weerslag, dienen de gemeenten deze op te nemen in hun eerstvolgende begrotingswijziging en hun meerjarenplanning aan te passen.

2.3 De uitgaven van de gewone dienst

2.3.1 De personeelsuitgaven

Voor de algemene bepalingen verwijs ik naar rubriek III, punt 1, van deze omzendbrief.

Ik vestig daarnaast nogmaals de aandacht van de gemeentebesturen op de verplichting om, krachtens het artikel 72 van het koninklijk besluit van 2 augustus 1990 houdende het algemeen reglement op de gemeentelijke comptabiliteit, de wedden van het onderwijzend personeel die als tegenwaarde van de gewone toelagen rechtstreeks aan de belanghebbenden worden betaald, gelijktijdig als uitgave en als ontvangst te boeken.

2.3.2 De werkingskosten

Voor de algemene evolutiecoëfficiënt verwijs ik naar rubriek III, punt 2 van deze omzendbrief.

Gemeenten die afwijkende stijgingspercentages in hun begroting en meerjarenplanning toepassen, verstrekken hierbij een gemotiveerde toelichting.

2.3.3 De overdrachten

2.3.3.1 De bijdrage aan het OCMW

Wanneer het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn niet over voldoende middelen beschikt om de uitgaven te dekken die voortkomen uit de vervulling van zijn opdracht, wordt het verschil gedragen door de gemeente. Deze gemeentelijke bijdrage wordt in de uitgaven van de gemeentebegroting ingeschreven. Dit is een wettelijke verplichting.

Aangezien alle OCMW's vanaf het jaar 1999 in principe een meerjarenplan moeten opmaken, schrijven de gemeenten in hun meerjarig beleidsplan dezelfde bedragen in als in het meerjarenplan van het OCMW, voor zover de bedragen beschikbaar zijn op het ogenblik van het aannemen van de begroting.

Omdat het meerjarig financieel beleidsplan voor de OCMW's loopt over minimum drie jaar (begrotingsjaar inbegrepen), worden voor de berekening van de bijdrage voor het vierde jaar de cijfers genomen van het derde jaar, vermeerderd met 1,5%.

Indien het OCMW nog geen meerjarenplan heeft opgesteld, wordt de bijdrage van het vorige jaar, verhoogd met het inflatiepercentage, ingeschreven, d.w.z. voor 2002 het bedrag van 2001 verhoogd met 1,5 %.

Zodra de bedragen van het OCMW gekend zijn moeten deze bij de eerstvolgende begrotingswijziging van de gemeente aangepast worden, zowel in de begroting als in het meerjarenplan.

2.3.3.2 De ziekenhuistekorten

Het voor 2002 in te schrijven bedrag wordt gevormd door het tekort of de tekorten die waarschijnlijk in 2002 ambtshalve van de rekening van de gemeente worden afgehouden. De raming gebeurt op basis van de gegevens verstrekt door het openbaar ziekenhuis.

De gemeenten die nog belangrijke ziekenhuistekorten van vorige jaren moeten vereffenen, mogen een voorschot van 90 % op het exploitatietekort toestaan en dat voorschot als een vastgelegde uitgave in de rekening boeken.

In de meerjarenplanning wordt de evolutie van de ziekenhuistekorten gemotiveerd toegelicht.

2.3.3.3 Subsidies aan gemeentelijke v.z.w.'s

Het komt aan de democratisch verkozen raden van de gemeenten toe om zelf de gemeentelijke aangelegenheden te regelen. Ik verwijs in dit verband naar de omzendbrief BA 93/03 van 21 april 1993 met betrekking tot de problematiek van de uitoefening van het gemeentelijk beleid via zogenaamde para-gemeentelijke v.z.w.'s. In deze omzendbrief werd bepaald dat gemeenten enkel nog toelagen van meer dan 100 000 frank aan zulke v.z.w.'s kunnen verstrekken voor zover een aantal minimale bepalingen worden nageleefd die eigen zijn aan de uitoefening van het openbaar bestuur.

Met het oog op een correcte toepassing van die omzendbrief en het behoud van de openbaarheid van bestuur en de democratische controle van de verkozen raadsleden voegen de gemeenten, ter verantwoording, een afzonderlijke lijst bij hun begroting waarin de verenigingen zijn opgenomen die een gemeentelijke toelage van meer dan 100 000 frank ontvangen.

Andere nuttige documenten zoals uittreksels uit statuten, overeenkomsten of concessies worden ter inzage gelaten in het gemeentehuis en kunnen desgevallend door de toezichhoudende overheid worden opgevraagd.

Ik wijs terzake op de bepalingen van de wet van 14 november 1983 betreffende de controle op de toekenning en de aanwending van sommige toelagen, die ook van toepassing is op de door de gemeenten gesubsidieerde rechtspersonen, alsook op het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact.

2.3.3.4 Tarieftussenkomsten voor vervoer met De Lijn

Meer en meer gemeenten sluiten contracten af met De Lijn inzake een tussenkomst in de vervoertarieven. De Lijn formuleert daarbij verschillende voorstellen die allen te groeperen zijn onder één van de volgende categorieën :

- gratis vervoer voor de reiziger;
- tussenkomst vanwege de lokale overheid.

De desbetreffende tussenkomsten moeten ingeschreven worden binnen de economische groep « overdrachten » op het begrotingsartikel 422/435-01 bijdragen in de werkingskosten gedragen door andere overheidsinstellingen.

2.3.3.5 De politiehervorming

In verband met de politiehervorming verwijs ik naar de omzendbrief van mijn ambt.

2.3.3.6 Subsidies aan private verenigingen

Indien de gemeente over een reglement beschikt dat de verdeling van subsidies regelt, mag in de gemeentebegroting een globaal krediet ingeschreven worden.

Indien dit reglement niet bestaat, en de gemeenteraad is ook niet van plan er een op te stellen, dan moet de begroting als bijlage een lijst bevatten met de verenigingen onder dewelke het globale krediet wordt verdeeld en met de bedragen die elke vereniging krijgt, ofwel dient de begroting zelf speciale begrotingsartikelen te bevatten die elk een subsidie aan een nominatief bepaalde vereniging voorzien, in plaats van een globaal krediet.

Om aan de motiveringsplicht te voldoen, dient deze verdeling eveneens gemotiveerd te zijn in het gemeenteraadsbesluit dat de begroting vaststelt.

Als de gemeenteraad een globaal krediet in de begroting voorziet, zonder dat hij over een subsidiereglement of over een gemotiveerde nominatieve verdeling beschikt, dan kan dit krediet pas worden aangewend vanaf het moment dat de gemeenteraad ofwel een reglement vaststelt, ofwel door middel van een gemotiveerde beslissing de subsidies nominatief toekent.

2.3.4 De schulduitgaven

2.3.4.1 De leningen

Voor de leningen verwijs ik naar rubriek III, punt 4.1.

2.3.4.2 Het exploitatieverlies van de intercommunale verenigingen

Verscheidene gemeenten boeken de bijdragen in het verlies van hun intercommunale verenigingen en specifiek in de sector milieu, op het begrotingsartikel FFF/435-01, in de economische groep overdrachten. Dergelijke boeking is niet correct en moet gebeuren binnen de economische groep schuld onder het begrotingsartikel FFF/222-01.

2.3.5 De overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst

Overboekingen van de gewone naar de buitengewone dienst moeten altijd volledig worden uitgevoerd tijdens het dienstjaar, d.w.z. :

vastlegging en aanrekening van de uitgave op de gewone dienst, en vaststelling van het recht op de buitengewone dienst

Een eventueel overschot dat ontstaat op de buitengewone dienst (indien de aanrekeningen op de buitengewone dienst voor de investeringsuitgaven uiteindelijk kleiner zijn dan de vastgelegde bedragen) kan de gemeenteraad bestemmen voor het financieren van andere buitengewone uitgaven.

2.4 De buitengewone dienst

2.4.1 De delegatie van opdrachten inzake het dagelijks beheer van de gemeente

Artikel 234, eerste lid, van de Nieuwe Gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraad de wijze kiest waarop de opdrachten voor de aanneming van werken, leveringen en diensten gegund worden en de voorwaarden ervan vaststelt. De gemeenteraad kan die bevoegdheden voor de opdrachten die betrekking hebben op het dagelijks beheer van de gemeente overdragen aan het schepencollege, binnen de perken van de daartoe op de gewone begroting ingeschreven kredieten.

Hieruit volgt dat de opdrachten die op de buitengewone begroting voorzien zijn niet onder deze delegatiemogelijkheid vallen en derhalve het voorwerp moeten uitmaken van een gemeenteraadsbeslissing.

De enige uitzondering hierop is het geval van dringende spoed die voortvloeit uit niet te voorziene omstandigheden (cf. artikel 234, derde lid, van de Nieuwe Gemeentewet).

Vele gemeentebesturen interpreteren het begrip "dagelijks beheer" als alles wat op de gewone dienst van de begroting is ingeschreven. Die interpretatie is echter niet helemaal juist : in de gewone begroting komen namelijk uitgaven voor die niet op het dagelijks beheer slaan, zodat voor die uitgaven de gemeenteraad de wijze van gunnen en de voorwaarden ervan moet vaststellen.

Een voorbeeld hiervan zijn de contracten die voor meerdere jaren worden afgesloten, zoals : begeleiding van de boekhouding, consultancy-opdrachten, contracten voor selectie en rekrutering, voor het renten of leasen van wagens, enz. ...

2.4.2 De prefinanciering van buitengewone uitgaven met eigen beschikbare middelen

2.4.2.1 Verdiscontering van buitengewone toelagen

Indien de betaling van een vast beloofde toelage achterwege blijft, kan de gemeente een kredietopening aangaan door de verdiscontering van deze toelage. Wanneer de gemeente echter over voldoende eigen beschikbare middelen op de buitengewone dienst beschikt, kan zij een keuze maken tussen de verdiscontering en de prefinanciering met eigen middelen van de buitengewone dienst. Daartoe moet zij de kosten en de baten van beide afwegen.

2.4.2.2 Prefinanciering van leningen

Wanneer de gemeente over voldoende eigen middelen beschikt, mag in afwachting van het effectief opnemen van de leningen de gemeenteraad per investeringsdossier een afzonderlijke beslissing nemen tot prefinanciering met eigen middelen.

2.4.3. Opbrengsten verkoop Telenet

In de loop van de volgende jaren zullen de gemeenten-aandeelhouders van de intercommunale verenigingen die informatie- en communicatiesignalen (ICS) verspreiden, belangrijke ontvangsten boeken uit de verkoop van de aandelen in Telenet Holding NV aan Callahan Associates International LLP. De gemengde intercommunales voor de distributie van informatie- en communicatiesignalen, verkopen bovendien hun distributienetten aan Callahan en zullen daarvoor eveneens aanzienlijke ontvangsten boeken.

Telenet-aandelen zijn nergens als financiële, vaste activa in de gemeentelijke boekhouding opgenomen. De gemeenten participeren immers onrechtstreeks in Telenet door de onderschrijving van kapitaal in hun intercommunale voor informatie- en communicatiesignalen die de Telenet-aandelen bezit (via Interkabel wat de zuivere intercommunales betreft).

Bijgevolg gebeuren alle verrichtingen inzake verkoop van aandelen en distributie-installaties op het niveau van de intercommunale (Interkabel) en het is pas op het ogenblik dat de intercommunale die verrichtingen in haar rekeningen verwerkt heeft, dat het resultaat ervan aan de aandeelhouders kan worden toegekend.

Dat betekent ook dat, uitgezonderd wat de terugbetaling van kapitaal betreft, alle opbrengsten als dividenden aan de aandeelhouders worden uitgekeerd en bijgevolg in de gewone dienst van de gemeentelijke begroting zullen terechtkomen. Het betreft zowel de onmiddellijke ontvangsten in cash, als de latere tegeldemaking van de vendor-notes en de eventuele verkoop van de beursgenoteerde aandelen van het nieuwe Telenet. Deze ontvangsten moeten aangewend worden voor het aanleggen van pensioenreserves of kunnen overgeboekt worden naar de buitengewone dienst voor vervroegde aflossing van leningen. De terugbetaling van kapitaal is een buitengewone ontvangst die gebruikt wordt voor de financiering van buitengewone uitgaven.

Alhoewel normalerwijze pas in 2002 de eerste opbrengsten van de verkoop van de Telenet-aandelen in de gemeentekas zullen belanden, blijkt bij sommige intercommunales de intentie te bestaan om reeds in 2001, via tussentijdse dividenden, een deel ervan aan de gemeenten uit te keren.

II ONDERRICHTINGEN VOOR DE MEERJARENPLANNEN EN BEGROTINGEN/BUDGETTEN VAN DE OPENBARE CENTRA VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN

Met het decreet van 17 december 1997 houdende wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn is de zogenaamde nieuwe OCMW-boekhouding ingevoerd.

In tegenstelling tot wat haar benaming laat vermoeden en tot wat voor de nieuwe gemeentelijke comptabiliteit geldt, gaat het hier niet om een louter boekhoudkundige hervorming. Er worden immers een reeks nieuwe OCMW-beleidsinstrumenten, dikwijls afgekort als de NOB, ingevoerd, die het OCMW in staat stellen om een bedrijfsvoering te kiezen die past bij de voortdurend veranderende omgeving en de interne mogelijkheden. Daarbij wordt aan het OCMW een grote mate van vrijheid gelaten. De NOB-regelgeving biedt slechts een minimumkader.

Het hanteren van deze zeer vernieuwende instrumenten vergt echter een diepgaand leerproces. Daarom worden zij geleidelijk geïntroduceerd in piloot-OCMW's. Vanaf 1 januari 2003 zullen zij van toepassing zijn in alle Vlaamse OCMW's.

Gelet op die geleidelijke introductie en dat minimumkader worden de verplichtingen hierna tot het strikte minimum beperkt en kunnen de data worden beschouwd als streefdata.

1. HET MEERJARENPLAN

Een eigentijds overheidsbeleid gaat uit van een visie op lange termijn en is vastgelegd in een ernstige meerjarenplanning. In die zin beschikken de Vlaamse gemeenten reeds sedert 1990 over een meerjarig financieel beleidsplan. Vanaf het dienstjaar 1999 kunnen ook alle Vlaamse OCMW's hun beleid voor langere termijn vastleggen in een meerjarenplan. Dit meerjarenplan wordt verschillend ingevuld naargelang een bestuur al dan niet piloot-OCMW is in het kader van de NOB.

Voor de OCMW's die vanaf 2002 onder het stelsel van de NOB werken, gelden naast de bepalingen van de OCMW-wet deze van het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en van het ministerieel besluit van 20 juni 2001 betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

De OCMW's die tot het boekjaar 2001 een financiële verslaggeving voerden overeenkomstig de modellen en instructies uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 23 december 1997 of overeenkomstig de modellen en instructies uit de bijlage bij het ministerieel besluit van 24 maart 1999, mogen dit blijven doen tot en met het boekjaar 2002.

De OCMW's die pas in 2003 in de NOB zullen instappen, passen enkel de paragrafen 1 en 2 van het nieuwe artikel 88 van de OCMW-wet toe. Deze besturen lezen hierna « gewone dienst » in plaats van « exploitatie » en « buitengewone dienst » in plaats van « investeringen ».

1.1 Vorm

Het meerjarenplan bestrijkt een periode van minimum drie en maximum zes boekjaren en bestaat uit een strategische nota en een financiële nota. Beide onderdelen zijn intern samenhangend en sluiten op elkaar aan.

Naar bestaande plannen of naar andere documenten kan eenvoudig worden verwezen. Daarbij moet men waken over de leesbaarheid van het meerjarenplan en over de actualiteit van de gegevens. Uiteraard moeten de stukken waarnaar verwezen wordt ter beschikking worden gesteld van de gebruiker (en eventueel geheel of gedeeltelijk als bijlage bij het meerjarenplan worden gevoegd).

Breedvoerig proza hoort niet thuis in het meerjarenplan. Tabellen, kerncijfers en grafieken worden het best zo eenvoudig mogelijk gehouden. In de toelichtingen wordt onder meer verduidelijkt van welke hypothesen men vertrekt.

1.2 Inhoud

Bij de NOB bepaalt de strategie het budget. De beleidsnota bij het budget sluit aan op de strategische nota. De budgetten (de begroting) worden afgeleid uit de financiële nota van het meerjarenplan.

Het meerjarenplan is dus niet zomaar een nieuw document bij het budget (de begroting). Het budget (de begroting) volgt uit het (geactualiseerd) meerjarenplan.

1.2.1 De strategische nota

In de strategische nota worden de beleidsopties inzake de externe en de interne werking van het centrum toegelicht.

Het strategische karakter van deze nota zal vanzelfsprekend afhankelijk zijn van de weg die het OCMW heeft afgelegd op het vlak van het strategisch management.

In de strategische nota zal alleszins rekening gehouden worden met elementen uit het SIF-beleidsplan, het zorgstrategisch plan en het personeelsplan. In dat verband merk ik op dat een geïntegreerd beleid één van de uitgangspunten van het Sociaal Impulsfonds is. De samenhang tussen de werking en de beleidsinitiatieven van de gemeente en het OCMW dient zeker ter sprake te komen in de strategische nota.

In de strategische nota kan verder onder meer aandacht geschonken worden aan :

- de dienstverlening (het aanbod en het tariefbeleid),
- de erkenningen en subsidiëringen,
- het personeelsbeheer,
- het schuldbeheer,
- de overdrachten (en in het bijzonder de evolutie van de netto-kosten inzake de maatschappelijke dienstverlening),
- de telecommunicatie (Internet) en de automatisering,
- de invoering van de euro,
- de implementatie van de NOB,
- de investeringsprojecten (o.a. VIPA).

1.2.2 De financiële nota

De financiële weerslag van de beleidsopties moet terug te vinden zijn in de financiële nota.

De financiële nota bevat minstens gegevens over :

- de huidige financiële toestand

De laatst afgesloten (jaar)rekening en de budgetten (begroting) en de budgetwijzigingen (begrotingswijzigingen) van het lopende jaar (aangevuld met de laatste standopgave) bieden daartoe de nodige informatie.

- de prognoses voor de exploitatie (gewone dienst)

Het betreft de ontwikkeling van de opbrengsten (ontvangst) en de kosten (uitgaven), waarbij onder meer rekening gehouden wordt met de opties uit de strategische nota en met de financiële weerslag van de uitvoering van de projecten die voorzien zijn voor investeringen (in de buitengewone dienst).

- de prognoses voor investeringen (de buitengewone dienst)

Het betreft de vooruitzichten inzake investeringen, de financiering daarvan en de weerslag op de kosten en opbrengsten (gewone ontvangsten en uitgaven).

De kosten en de opbrengsten worden minimaal weergegeven per activiteitscentrum in de bij het ministerieel besluit aangegeven structuur. (De ontvangsten en de uitgaven worden minimaal weergegeven enerzijds op het niveau van de functies en anderzijds globaal, volgens de economische groepen.) De tabellen betreffende de exploitatie bevatten minstens de cijfers van de rekening 2000, het budget (de begroting) 2001, inclusief de reeds doorgevoerde budgetwijzigingen, en de prognoses voor de jaren 2002 en 2003 en 2004. Voor de investeringen worden minstens de geraamde cijfers voor 2002, 2003 en 2004 opgenomen.

1.3 Procedure

1.3.1 OCMW's die voor de eerste maal een meerjarenplan opmaken

In de besturen die nog niet over een meerjarenplan beschikken, maakt de OCMW-secretaris een voorontwerp van meerjarenplan op, dat, na advies van de budgetcommissie, wordt voorgelegd aan het overlegcomité.

Na het advies van het overlegcomité stelt de raad voor maatschappelijk welzijn het meerjarenplan vast en zendt het vóór 15 september door aan de gemeenteraad.

Het advies van het overlegcomité is bepalend voor het toezicht op het meerjarenplan. Indien het overlegcomité in consensus een positief advies verleent, neemt de gemeenteraad enkel kennis van het meerjarenplan. In alle andere gevallen dient de gemeenteraad het plan goed te keuren en kan hij het aanpassen. Consensus staat hier voor unanimitéit.

De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn licht het meerjarenplan toe op de gemeenteraadsvergadering waarop het geagendeerd is.

1.3.2 OCMW's die reeds over een meerjarenplan beschikken

De OCMW-wet bevat bepalingen inzake het meerjarenplan die tegenstrijdig kunnen overkomen.

In artikel 87, § 2, 3°, van de wet wordt het meerjarenplan gedefinieerd als het jaarlijks geactualiseerd plan dat steeds een periode van minimum drie en maximum zes boekjaren bestrijkt.

Daar tegenover staat artikel 88, § 1, van de OCMW-wet. Overeenkomstig het eerste lid van die bepaling stelt de raad voor maatschappelijk welzijn minstens in het jaar van zijn volledige vernieuwing een meerjarenplan vast. Overeenkomstig het tweede lid wordt het meerjarenplan vóór 15 september aan de gemeenteraad overgezonden voor zover het werd gewijzigd. Uit deze bepalingen kan worden afgeleid dat het meerjarenplan niet jaarlijks moet worden gewijzigd en vastgesteld.

De zin « Voor zover het meerjarenplan werd gewijzigd, wordt het vóór 15 september aan de gemeenteraad overgezonden. » is via amendement in de tekst ingevoegd tijdens de bespreking in het Vlaams Parlement. Uit die bespreking blijkt duidelijk dat het de wil van de decreetgever is dat er niet elk jaar opnieuw een meerjarenplan aan de gemeenteraad moet worden voorgelegd. Dergelijke overzending is slechts verplicht van zodra er enige wijziging is. De decreetgever heeft echter de definitie van het meerjarenplan in artikel 87 niet aangepast omdat het aangewezen is dat het budget dat voortvloeit uit het meerjarenplan wel degelijk geactualiseerd wordt. Dat kan slechts als ook het meerjarenplan geactualiseerd wordt. Het verschil tussen de bedoelde actualisatie en een wijziging is dat een wijziging wél gevolgen heeft voor de gemeentelijke bijdrage en een actualisatie (onder meer aanpassing aan de begrotingsonderrichtingen, aan de laatst gekende gegevens en de laatste rekening) binnen de reeds eerder aangenomen gemeentelijke bijdrage blijft. Zo wordt de redenering die gevolgd wordt in het artikel 88, § 3, van de OCMW-wet en waarbij de gemeenteraad slechts kennis neemt van een budgetwijziging die binnen de grenzen blijft van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, doorgetrokken naar wijzigingen van het meerjarenplan zelf.

OCMW's die hun meerjarenplan in de hiervoor bedoelde zin wijzigen, volgen de procedure die eerder beschreven is in punt 1.3.1.

1.3.3 OCMW's die geen meerjarenplan opstellen

OCMW's die ondanks alles er niet in slagen binnen de wettelijk voorziene tijds marges een volwaardig meerjarenplan op te maken, plegen hierover in elk geval overleg met de gemeente.

Indien een OCMW voor 2002 geen afgewerkt meerjarenplan voorlegt, dan heeft dit voor gevolg dat het budget (de begroting) van het OCMW aan de gemeenteraad moet voorgelegd worden. In dat geval zal het OCMW zich voor het opstellen van haar budget (begroting) baseren op andere bestaande plannen, zoals onder meer het SIF-beleidsplan.

De toezichthoudende overheid is er zich van bewust dat het opstellen van een meerjarenplan zo kort na de algehele vernieuwing van de OCMW-raden een uitzonderlijk moeilijke opdracht is. Om die reden zal zij nog voor het boekjaar 2002 gedogen dat er geen echt meerjarenplan voorhanden is indien de openbare centra de tijdsruimte, die hierdoor vrijkomt, aanwenden om een degelijke inventaris te maken van de lokale behoeften. In 2002 zal dan wel een meerjarenplan moeten worden opgesteld dat start vanaf het boekjaar 2003. Het is onze bedoeling een ontwerp van decreet voor te bereiden om de decreetgever voor te stellen de wetgeving in deze bij te sturen.

2. HET BUDGET/DE BEGROTING

2.1 Vorm

De OCMW's die met de NOB werken, stellen hun budgetten op in de vorm die vereist wordt door het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 en het ministerieel besluit van 20 juni 2001, 23 december 1997 of 24 maart 1999 (zie punt 1) betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Het budget in zijn geconsolideerde vorm omvat het exploitatie-, het investerings- en het liquiditeitsbudget, alsook de vastlegging van de gebudgetteerde gemeentelijke bijdrage en de beleidsnota.

Het exploitatiebudget wordt opgesteld zowel per activiteitscentrum als voor het centrum in zijn geheel. Het investeringsbudget wordt opgesteld per project en het liquiditeitsbudget wordt enkel opgesteld voor het OCMW in zijn geheel.

Het exploitatiebudget wordt opgesteld volgens het model van de exploitatierekening, met gebruik van alle rubrieken, inclusief deze van de resultaatsverwerking.

De OCMW's die pas in 2003 in de NOB zullen instappen, en dus in 2002 nog een functioneel-economische boekhouding voeren, werken verder met het traditionele begrotingsmodel.

2.2 Inhoud

Voor de inhoudelijke aspecten van het budget (de begroting) van het OCMW verwijs ik naar de gemeenschappelijke onderrichtingen onder rubriek III.

In de rand hiervan wens ik voor de besturen die reeds met de NOB werken er de aandacht op te vestigen dat het getrouw beeld van de jaarrekening van primordiaal belang is.

2.3 Procedure

De OCMW-secretaris maakt, het best in samenwerking met de ontvanger en de budgethouders, het voorontwerp van het budget (de begroting) op. Na het advies van de budgetcommissie wordt het voorgelegd aan het overlegcomité.

De door de raad voor maatschappelijk welzijn vastgesteld budget (begroting) wordt vóór 15 november aan de gemeenteraad overgezonden. De voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn licht ook het budget (de begroting) toe op de gemeenteraadsvergadering.

Wanneer het budget (de begroting) binnen de grenzen blijft van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan, neemt de gemeenteraad er alleen kennis van. Wanneer het budget (de begroting) de grenzen van de gemeentelijke bijdrage die opgenomen is in het meerjarenplan te buiten gaat, kan de gemeenteraad deze afwijking vaststellen en op deze punten het budget (de begroting) aan het meerjarenplan aanpassen.

Tot slot wens ik de OCMW-besturen die reeds met de NOB werken te wijzen op het artikel 9 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 december 1997 betreffende de boekhouding en de administratieve organisatie van de OCMW's, dat bepaalt dat vóór de definitieve vaststelling van het exploitatiebudget, de besturen door middel van voorlopige kredieten, uitgaven mogen doen waarvoor een uitvoerbaar krediet uitgetrokken was op het exploitatiebudget van het vorige boekjaar. Die voorlopige kredieten mogen, per verlopen of begonnen maand, niet meer bedragen dan één twaalfde van het exploitatiebudget van het vorige boekjaar met een maximum echter van drie twaalfden.

2.4 Toezendingsplicht

In afwachting van een regeling in uitvoering van het decreet van 14 juli 1998 tot wijziging van de OCMW-wet, om de budgetten (de begrotingen) en de rekeningen in elektronische vorm op te sturen, dienen deze documenten niet langer in papieren vorm te worden toegezonden aan de administratie Binnenlandse Aangelegenheden van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, maar wel aan de afdelingen van het ministerie die gehuisvest zijn in de provinciale afdelingen.

3. PARTNERSHIP

Een professionele samenwerking binnen het OCMW en tussen het OCMW en de gemeente is een *conditio sine qua non voor het opstellen van een degelijk meerjarenplan. De budgetcommissie (of een daarop geïnspireerde werkgroep) en het overlegcomité zijn daarvoor de geëigende instrumenten.*

3.1 De budgetcommissie

De budgetcommissie is een nieuw orgaan binnen het OCMW. Haar rechtsgrond is te vinden in artikel 87bis van de OCMW-wet. Zij komt niet ter sprake in artikel 88, paragrafen 1 en 2 van die wet en moet enkel worden opgericht in de OCMW's die met de NOB werken. Niets belet echter dat in de andere OCMW's de voorontwerpen van het meerjarenplan en de begroting worden besproken in een analoog samengestelde werkgroep.

De budgetcommissie bestaat minimaal uit de voorzitter, de secretaris en de ontvanger. De raad voor maatschappelijk welzijn bepaalt in zijn huishoudelijk reglement de verdere voorwaarden voor de samenstelling van de commissie. Indien zij niet eerder in de procedure betrokken zijn geweest, is het aan te bevelen dat de ambtenaren die budgethouder zijn, deel uitmaken van de commissie.

De budgetcommissie komt samen op het verzoek van de voorzitter of de secretaris. Zij adviseert schriftelijk over het voorontwerp van het meerjarenplan en van de budgetten. Zij verleent haar advies vooraleer deze documenten aan enig ander orgaan worden voorgelegd.

3.2 Het overlegcomité

Het overleg tussen de gemeente en het OCMW wint aan belang omdat het meerjarenplan bij een unaniem positief advies enkel ter kennisgeving moet worden voorgelegd aan de gemeente. Indien het budget (de begroting) nadien de grenzen van de gemeentelijke bijdrage respecteert, wordt ook zij slechts ter kennisgeving voorgelegd. Externe ontwikkelingen en het doelgericht bereiken van een visie op lange termijn zijn het uitgangspunt van de besprekingen. De gemeente en het OCMW zijn daarbij evenwaardige partners.

In dit verband is het eveneens noodzakelijk dat beide besturen elkaar zo snel mogelijk de noodzakelijke documenten, waaronder de begrotingsrekening, toesturen, zodat beide besturen zo snel mogelijk een correct beeld krijgen van de financiële toestand van het andere bestuur.

III. GEMEENSCHAPPELIJKE ONDERRICHTINGEN

1. Personeel

1.1. Algemeen

Gelet op de verschillende data waarop de lokale besturen de sectorale akkoorden toepassen en gelet op de mogelijke spreiding in de tijd kan geen algemeen stijgingspercentage van de personeelsuitgaven worden meegedeeld.

Bij de raming van de personeelskosten moet in ieder geval rekening worden gehouden met de volgende factoren :

— de overschrijding van de spilindex in 2001 en de mogelijkheid dat de spilindex ook in 2002 wordt overschreden. Door de geplande indexaanpassing stijgt de werkelijke loonkost met 2 % (voor de meest actuele informatie hierover kunnen de besturen steeds terecht op de website van het Federaal Planbureau : <http://www.plan.be/nl/projects/indprij/indprij.htm>);

— de reële of de waarschijnlijke stijging of daling van het aantal personeelsleden;

— de toekenning van periodieke verhogingen, rekening houdend met het tijdstip waarop deze worden toegekend;

— de evolutie in de bijdragen voor de sociale zekerheid;

— de diverse CAO-bepalingen, waaronder de CAO's voor 1997-1998 en 1999-2001 (m.o. maaltijdcheques, hospitalisatieverzekering en derde weddenschaal voor contractuelen) en daarenboven nog steeds de algemene weddeschaalherziening, uiteraard met inbegrip van de inschakelingsmodaliteiten naar het nieuwe stelsel en de doorstroming in de functionele loopbaan. Dat geldt vooral voor de besturen die het sectorale akkoord van 18 juni 1993 (gewoon gemeente- en OCMW-personeel) nog in de loop van het jaar 2002 zullen toepassen.

— een mogelijke verhoging van de patronale bijdragen voor de pensioenverzekering.

Van de besturen wordt verwacht dat zij de budgettaire weerslag van alle voorgenomen maatregelen nauwkeurig ramen in zowel de begroting als de meerjarenplanning. De in de meerjarenplanning opgenomen cijfers moeten in elk geval op voldoende wijze worden toegelicht.

1.2 Pensioenvoorzieningen

Ik wil de aandacht van de nieuwe besturen nogmaals vestigen op de pensioenproblematiek, die één van de grote uitdagingen voor de toekomst zal zijn. Het aantal pensioengerechtigden ten laste van de gemeente zal de patronale bijdrage substantieel doen stijgen. Het is aangewezen dat de gemeentebesturen nu reeds anticiperen op dit gegeven. Dit kadert in een toekomstgerichte visie, met het oog op de solidariteit tussen de generaties (van politici).

Hoewel sommige besturen reeds voorzorgen hebben genomen, wens ik dat alle besturen op dat vlak op zeer korte termijn een initiatief nemen. In dit dossier dringt de tijd immers, aangezien de gemeenten zienderogen met slinkende financiële reserves te kampen hebben.

Dit impliceert eveneens een moeilijke politieke keuze, aangezien deze reserves bovenop de huidige pensioenbijdragen moeten komen, waardoor er minder ruimte ontstaat voor andere gewone – en/of buitengewone uitgaven.

Ik laat het aan de vrijheid van de lokale besturen over om te bepalen op welke wijze zij vandaag reeds financiële middelen reserveren voor dit doel.

Zij kunnen binnen de eigen begroting een reservefonds of een voorziening voor pensioenen aanleggen en systematisch spijzen of zij kunnen een overeenkomst met een verzekeringsinstelling sluiten voor de opbouw van een pensioenfonds (fondsen voor collectieve kapitalisatie).

Als de besturen voor deze laatste mogelijkheden opteren moeten ze uiteraard de concurrentie laten spelen om het contract toe te wijzen.

2 De werkingskosten

Bij een gelijkblijvend beleid wordt de normale stijging van de werkingskosten voor 2002 op 1,5 % geraamd. In de meerjarenplanning wordt eveneens rekening gehouden met een stijging van 1,5 % per jaar (overeenkomstig de inflatievooruitzichten van het Federaal Planbureau).

3 Het Sociaal Impulsfonds

De gemeente- en de OCMW-besturen schrijven in hun respectieve begrotingen enkel de bedragen in van de trekkingsrechten die zij krachtens de goedgekeurde beleidsovereenkomst zullen gebruiken.

3.1 Verwerking door gemeentebesturen en niet-piloot OCMW's

In de gemeentebegrotingen voor 2002 worden de trekkingsrechten ingeschreven onder de volgende ontvangsten-artikelen :

gewone dienst : 022/466-08 Sociaal Impulsfonds

buitengewone dienst : 022/665-52 Sociaal Impulsfonds

In de OCMW-begrotingen gebeurt de inschrijving van de trekkingsrechten als volgt :

gewone dienst : 021/466/01 Sociaal Impulsfonds

buitengewone dienst 021/665/51 Sociaal Impulsfonds

De besteding van de subsidies gebeurt in de begrotingen van beide besturen op de begrotingsartikels die op de respectieve uitgaven betrekking hebben.

Het gedeelte van de ontvangen trekkingsrechten waarvoor in 2001 geen uitgaven werden vastgelegd, mag in 2002 opnieuw als ontvangst worden ingeschreven.

3.2 Verwerking door de OCMW's die wel NOB-piloot zijn.

De trekkingsrechten die betrekking hebben op exploitatiekosten worden in het exploitatiebudget ingeschreven onder de rubriek I.E. Andere opbrengsten, algemene rekening 740 werkingssubsidies. Die rekening moet verder worden uitgesplitst zodat de opbrengsten die met het Sociaal Impulsfonds te maken hebben op het niveau van de algemene rekeningen afzonderlijk zichtbaar zijn.

De trekkingsrechten die betrekking hebben op investeringen worden in het investeringsbudget ingeschreven onder Deel 3 – Financiering, 2 Subsidies.

Zoals voor alle investeringssubsidies moet ook de afschrijving van deze subsidies gebudgetteerd worden onder de rubriek IV. C. – Overige financiële opbrengsten, algemene rekening 753 investerings- en intrestsubsidies.

Deze rekening dient minstens te worden opgesplitst in een algemene rekening 7 530 investeringssubsidies opgenomen in het resultaat en een rekening 7 531 intrestsubsidies.

De afschrijving van de investeringssubsidies moet in hetzelfde jaar beginnen als de afschrijving van het activum waarvoor de subsidie werd verkregen en moet gebeuren met dezelfde afschrijvingsduur.

De subsidies worden over de verschillende activiteitencentra en investeringsprojecten verdeeld volgens de geplande uitgaven.

De besteding van de subsidie wordt in elk geval geboekt op de voorziene activiteitencentra, hetzij via klasse 6 (werkingskosten) hetzij via klasse 2 (investeringen).

Omdat het voor de verzamelstaat en voor een eventuele controle nodig is enerzijds de aan het SIF verbonden kosten en opbrengsten en anderzijds de aan de subsidie van een bepaald jaar verbonden kosten en opbrengsten te kunnen afzonderen, is het aanbevolen ofwel het rekeningstelsel zodanig op te bouwen (bijvoorbeeld via de laatste cijfers van de rekening) ofwel de boeking zodanig te doen (bijvoorbeeld door het gebruik van een subanalytische code) dat dergelijke informatie rechtstreeks en informatorisch uit de boekhouding kan worden afgeleid.

4. De schulduitgaven

4.1 De leningen

Voor de leningen die in 2002 worden afgesloten of herzien, kunnen de hierna volgende rentevoeten worden gehanteerd. Het betreft semestieriële rentevoeten, vastgesteld in functie van de looptijd van de lening en de herzieningsperiodiciteit.

De hieronder vermelde rentevoeten werden verstrekt door Dexia en zijn enkel indicatief.

Duur van de lening	Driejaarlijkse herziening	Vijfjaarlijkse herziening
max. 5 jaar	5,26 %	5,44 %
max. 10 jaar	5,31 %	5,49 %
max. 20 jaar	5,36 %	5,54 %
max. 30 jaar	5,86 %	6,04 %

Voor de nieuwe leningen schrijft men in de begroting voor 2002 een intrestlast van zes maanden in. Voor de terugbetaling van kapitaal wordt geen krediet uitgetrokken.

Wanneer de gemeente hiervan afwijkt, doet zij dat op een gemotiveerde (cijfermatige) wijze.

4.2 De schuldherschikkingen

Overeenkomstig het artikel 22 van het gewijzigde decreet van 28 april 1993 houdende het administratief toezicht op de gemeenten en het artikel 93ter van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de OCMW's, moeten de besluiten van de gemeenteraad en van de raad voor maatschappelijk welzijn waardoor de financiële lasten van opgenomen leningen worden herschikt, dat wil zeggen waardoor die lasten over een langere periode worden gespreid, binnen een termijn van twintig dagen ingaande op het treffen ervan, ter goedkeuring naar de Vlaamse regering worden verstuurd. Zulke schuldherschikkingen kunnen enkel worden verantwoord onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat tegelijkertijd alle nodige maatregelen worden genomen om de toekomstige ontwikkeling van de financiën veilig te stellen.

5. De invoering van de euro

Terzake werd de omzendbrief BA 2001/06 van 27 april 2001 (*Belgisch Staatsblad* 26/06/2001) uitgevaardigd die de invoering van de euro op lokaal vlak regelt.

Onder punt 2 van deze omzendbrief werd gesteld dat voor de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn de som van de deelbalansen de geconsolideerde balans vormt. Daar de jaarrekeningen van de meerdere activiteitencentra worden samengebracht tot één jaarrekening, volgt echter dat de onderlinge transacties tussen de verschillende activiteitencentra moeten worden geëlimineerd.

Ik verwijs ook naar :

— de omzendbrief BA/WEL-97/12 van 16 september 1997 van de Vlaamse Gemeenschap (*Belgisch Staatsblad* van 17 december 1997) waarin de algemene krachtlijnen werden geschetst voor de overgang van de overheidsbesturen naar de euro,

— het syntheseverslag van de werkgroep Admi-euro Lokale Besturen van het Commissariaat-generaal voor de euro, dat aan alle gemeentebesturen met brief van 3 april 1998 werd bezorgd,

— het document « Krachtlijnen voor de overgang van de lokale besturen naar de definitieve fase van de euro » van de bovenvermelde werkgroep, dat begin juni 2000 naar de gemeenten werd verstuurd.

Verder kan u op het internet de volgende sites raadplegen :

<http://binnenland.vlaanderen.be> (Vlaamse Gemeenschap)

<http://euro.fgov.be> (Federale Voorlichtingsdienst)

<http://www.europa.eu.int/euro> (Europese Commissie)

<http://www.accountancy.be>

Mijn administratie voor Binnenlandse Aangelegenheden alsmede de provinciale afdelingen van de Vlaamse Gemeenschap staan steeds ter beschikking voor verdere toelichting in verband met deze omzendbrief.

Ik verzoek u, mevrouw de gouverneur, heren gouverneurs, de gemeentebesturen en OCMW's kennis te geven van deze omzendbrief door een spoedige publicatie in het bestuursmemoriaal.

Volledigheidshalve zend ik aan alle gemeentebesturen en OCMW's rechtstreeks een afschrift van deze omzendbrief.

Deze omzendbrief kan ook worden geraadpleegd via Publink of via het internet op de volgende URL :

<http://www.vlaanderen.be/binnenland>

P. VAN GREMBERGEN

Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken

Bijlage 1

CONTROLELIJST VOOR DE GEMEENTEN

van de documenten die deel uitmaken van de begroting 2002 :

- algemene gegevens betreffende de gemeente (tabel 1)
- programma van de tijdens het dienstjaar uit te voeren investeringen (tabel 6)
- Samenvatting van de leningen (tabel 7)
- Tabel van de schuldevolutie (tabel 8)
- Tabel van het investeringsfonds (tabel 9)
- Meerjarig financieel beleidsplan (2002 tot en met 2005)
- Verslag bedoeld bij artikel 96 van de nieuwe gemeentewet
 - Syntheserapport bij ontwerp van de begroting
 - Jaarverslag
- Advies van de begrotingscommissie (art. 12 ARGC)
- Advies van de raden voor cultuurbeleid, over aangelegenheden bedoeld in artikel 4, 1° tot en met 10° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen
 - Ontwerp van milieujaarprogramma (artikel 2.1.26 van het decreet van 5 april 1995 houdende bepalingen inzake het milieubeleid. (*Belgisch Staatsblad* van 3 juni 1995) samen met het advies van de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur (enkel voor gemeenten die met het Vlaamse Gewest een overeenkomst hebben afgesloten over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid)
- Lijst van gemeentelijke v.z.w.'s die subsidies ontvangen van meer dan 100 000 Fr
- Gegevens betreffende
 - Ramingen Opcentiemen Onroerende Voorheffing
 - Ramingen personenbelasting en verkeersbelasting
- Voor de materies die onder het cultuurpact ressorteren : door de gemeenteraad vastgestelde lijst van niet met naam in de begroting vermelde beneficianten van gemeentelijke subsidies en waarvoor geen subsidiereglementen van de gemeenteraad voorhanden zijn
- Bewijs aanplakking

Bijlage 2

EVALUATIE BESTANDEN BEGROTINGSREKENING 1999

De bestanden met betrekking tot de jaarrekeningen 1999 werden door de administratie Binnenlandse Aangelegenheden nagekeken en desgevallend verbeterd. Er werden daarbij vrij veel fouten vastgesteld waarvan de meeste te voorkomen zijn door de hieronder vermelde richtlijnen te volgen. Wij vragen met aandrang zoveel mogelijk hiermee rekening te houden. De softwarehuizen zullen eveneens ingelicht worden.

<p>— Er mogen geen negatieve bedragen voorkomen in de rekening en de saldibalans en dus ook niet in de bestanden die opgestuurd worden. Een minteken is trouwens niet voorzien in het bestandsprotocol. Wanneer een minteken toch in een veld wordt gebracht, genereert de verwerking van dat bestand ernstige storingen.</p> <p>Negatieve bedragen wijzen op foute boekingen.</p> <p>— Er mogen geen punten of streepjes in de economische en functionele codes, noch in de algemene rekeningnummers gebruikt worden (vb. niet : 951-01 of 951.01; wel : 95101).</p> <p>— Alle gebruikte functionele en economische codes en nummers van algemene rekeningen moeten daadwerkelijk bestaan, m.a.w. moeten opgenomen zijn in het KB betreffende de nieuwe gemeentelijke comptabiliteit. Door de gemeente zelf gecreëerde codes zijn niet toegelaten.</p> <p>Als de gemeente zich wegens technische of organisatorische redenen niet kan beperken tot de "officiële lijst", vragen wij een conversietabel bij te voegen waaruit blijkt met welke "officiële code" de "eigen code" (het best) overeenkomt.</p>	
<p>— De begrotingsrekening die opgestuurd wordt in de vorm van een bestand, moet dezelfde inhoud hebben als de afgedrukte begrotingsrekening in de jaarrekening.</p> <p>— Het bedrag in veld 9 moet het netto vastgesteld recht zijn als het ontvangsten betreft.</p> <p>— De "aard" van het krediet m.b.t. het boni of mali (000/951-01, 000/952-51, 000/991-01 en 000/992-51) moet 52 zijn en niet 50; ook het veld 5 mag in dat geval niet hetzelfde zijn als veld 1, maar moet het jaar in veld 1 zijn -1.</p> <p>— In afwijking op het K.B. mogen wel de volgende functionele codes gebruikt worden :</p> <p>022 Sociaal Impulsfonds 330 Politie 340 Gevangenis 360 Burgerlijke bescherming 550 Energieproductie en -transport : niet verdeelbare ontvangsten en uitgaven</p> <p>Deze codes worden door de gemeenten algemeen gebruikt.</p>	<p>— De saldibalans die opgestuurd wordt in de vorm van een bestand, moet dezelfde inhoud hebben als de afgedrukte saldibalans in de jaarrekening.</p>

[C - 2001/35927]

24 JULI 2001. — Omzendbrief BA-2001/12 betreffende het gebruik van het gemeentewapen

Aan Mevrouw de gouverneur,
Aan de heren gouverneurs,
Ter kennisgeving aan de colleges van burgemeesters en schepenen
Mevrouw de gouverneur,
Mijnheer de gouverneur,

1. Achtergrond

Naar aanleiding van verschillende vragen van gemeenten, burgers, politieke mandatarissen enz. over het gebruik van het gemeentelijk wapen door particulieren, worden in deze omzendbrief de verschillende principes op een rijtje gezet.

2. Juridisch kader

Volgens het decreet van 21 december 1994 houdende vaststelling van het wapen en de vlag van de provincies en de gemeenten, heeft iedere gemeente een eigen wapen. Het decreet schrijft voor op welke wijze het wapen wordt vastgesteld, maar bevat geen bepalingen over het gebruik van die symbolen.

De gemeentelijke wapens behoren tot het openbaar domein. Geen enkele privaatrechtelijke persoon mag zich het gebruik ervan toe-eigenen op louter individuele basis. De aanwending van deze wapens voor reclamedoeleinden, fabrieksmerken of politieke doeleinden is niet toegestaan.

Alleen de gemeente mag over haar wapen beschikken met dien verstande dat ze het niet mag vervreemden. De gemeenteraad beschikt over het eigendomsrecht van het gemeentelijk wapen en oordeelt of het gebruik door derden al dan niet toegestaan is. Overtredingen van de rechten van de gemeente met betrekking tot het gemeentewapen moeten beslecht worden door een vordering in te stellen voor de bevoegde rechtbank.

Mag ik u verzoeken deze omzendbrief via het Bestuursmemoriaal van uw provincie ter kennis te brengen van de gemeentebesturen.

Volledigheidshalve bezorg ik deze omzendbrief ook rechtstreeks aan de gemeentebesturen.

Deze omzendbrief kan ook geraadpleegd worden via het internet op het volgende adres : <http://www.vlaanderen.be/binnenland>

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken,

P. VAN GREMBERGEN